

**Aurskog-Høland
kommune**

RETNINGSLINJER

FOR SÆRLIG FARLIG SKOLEVEI

I

AURSKOG-HØLAND KOMMUNE

Vedtatt av Kommunestyret 16.12.2019 og gyldig fra 01.08.2020

Innhold

1	Bakgrunn	2
2	Sentrale lover, retningslinjer og veiledere	2
3	Særlig farlig eller vanskelig skolevei	3
3.1	Vurdering av særlig farlig skolevei	3
3.2	Kart over særlig farlig skolevei	5
3.3	Trafikkopplæring og trening	5
4	Saksgang	5

1 Bakgrunn

Etter bestemmelsene i Opplæringsloven kapittel 7 har elever i 1. årstrinn rett til gratis skyss når de bor mer enn to kilometer fra skolen. For elever i 2. – 10. årstrinn er skyssgrensa fire kilometer. Elever som har særlig farlig eller vanskelig skolevei har rett til gratis skyss uten hensyn til veilengden. Kommunen har ansvar for skyss på grunn av særlig farlig skolevei når avstanden er under 2/4 km, mens Fylkeskommunen v/ Ruter har ansvar for ekstra skyss av elever med særlig farlig skolevei utover 2/4 km.

I 2006 vedtok kommunestyret i Rømskog kommune regler for skoleskyss. I 2012 ble det i Aurskog-Høland kommune utarbeidet et sett med kart som angir i hvilken grad ferdsel til og fra skolen langs ulike veistrekninger bør gi rett til gratis skoleskyss, i henhold til opplæringslovens bestemmelse i § 7-1 om «særlig farlig eller vanskelig skolevei». Kommunenes tidligere bestemmelser om skoleskyss danner grunnlag for disse retningslinjene.

Retningslinjene skal være et hjelpemiddel ved spørsmål knyttet til særlig farlig skolevei, samt være førende i behandling av slike saker. De er viktige for å sikre likebehandling av elever, uavhengig av hvor de bor i kommunen. Det er viktig å merke seg at kommunens vurdering av skoleveiene baserer seg på aldersgrupper generelt og grunngir om den enkelte veistrekning *til vanlig* kan anses som særlig farlig eller ikke for alle elever eller for noen bestemte aldersgrupper.

2 Sentrale lover, retningslinjer og veiledere

- Lov om grunnskolen og den vidaregående opplæringa – Opplæringsloven kapittel 7, § 7-1
- Rundskriv *Retten til skyss Udir – 2 – 2019*
- Trygg trafikks veileder *Særlig farlig eller vanskelig skolevei*
- FNs konvensjon om barns rettigheter - Barnekonvensjonen artikkel 3
- Lov om behandlingsmåter i forvaltningssaker – Forvaltningsloven

3 Særlig farlig eller vanskelig skolevei

Opplæringsloven kapittel 7 omhandler elevers rett til skoleskyss. Skyssgrensen er 2 km for elever på 1. trinn og 4 km for elever på 2.-10. trinn. Elever som har særlig farlig eller vanskelig skolevei har rett til gratis skyss uten hensyn til veilengden.

Utdanningsdirektoratet rundskriv *Retten til skyss Udir – 2 – 2019* har denne beskrivelsen av særlig farlig eller vanskelig skolevei:

Barn som oppholder seg i trafikken vil alltid være utsatt for en viss fare, og det kan ofte være vanskelig for barn å forholde seg til trafikk. For å få rett til gratis skoleskyss må det foreligge en «særlig risiko». Dette betyr at trafikutfordringene på veien er større enn det kan forventes at eleven mestrer.

Ved vurderingen av om veien er «særlig farleg eller vanskeleg», må det gjøres en objektiv og en subjektiv vurdering.

- *Objektiv vurdering: Kartlegge alle relevante forhold ved veien og trafikkforholdene og vurdere om dette er «særlig farlig eller vanskelig»*
- *Subjektiv vurdering: Vurdere om den enkelte eleven har forutsetninger for å ta seg forsvarlig frem i det aktuelle trafikkbildet.*

Ved vurdering om veien er «særlig farlig eller vanskelig» må relevante forhold ved veien kartlegges. Dette kan være trafikk tetthet, veidekke, bredde, vegskulder, fotgjengeroverganger, fartsdumper, lys, generell sikt, fartsgrense og ulykkesstatistikk. En må være oppmerksom på at trafikkforhold kan endres gjennom årstidene, for eksempel når det gjelder lys/sikt, føre og brøyting. Det må deretter gjøres en vurdering av om den enkelte elev har forutsetninger for å ta seg forsvarlig fram i det aktuelle trafikkbildet. Ved den individuelle vurderingen må det blant annet tas hensyn til alder, utvikling, syn og hørsel.

Skoleveien defineres som den minst farlige strekningen mellom hjem og skole. Skoleveien er definert langs brøytet vei, og gang- og sykkelvei. Det utløser ikke gratis skoleskyss om eleven velger å benytte en alternativ vei til og fra skolen. Særlig farlig skolevei på grunn av kryssing av veien kan gi gratis skyss bare en vei.

Begrepet «vanskelig skolevei» er fanget opp gjennom våre vurderinger av elevenes kognitive evner i et utfordrende trafikkbilde og vil derfor ikke omtales videre i disse retningslinjene.

3.1 Vurdering av særlig farlig skolevei

Opplæringslova og Trygg Trafikks veileder danner grunnlag for kommunens vurdering av særlig farlig skolevei. I arbeidet er det innhentet innspill fra representanter fra Trygg Trafikk og lensmannen i Aurskog-Høland kommune. I forbindelse med arbeidet med Kommunedelplan for trafiksikkerhet 2017 – 2020 ble det avholdt møter med skoleledelse og FAU ved alle skolene i kommunen. Ved de fleste skolene var også elevrådet representert. Referater fra disse møtene er gjennomgått og diskutert med skoleledelsen ved den enkelte skole. I tillegg er klagesaker gjennomgått og veistrekninger fysisk befart, vurdert og sett opp mot nye målinger av trafikk tetthet og andre relevante faktorer.

Gjeldende retningslinjer og klassifisering av særlig farlig skolevei har vært utgangspunktet for arbeidet, men det er innhentet nyere data knyttet til trafikk mengde (årsdøgntrafikk=ÅDT), fartsgrense og ulykkesstatistikk fra Norsk vegdatabank (NVDB). I tillegg er det tatt hensyn til

fartsnivå, lys, generell sikt samt spesielt uoversiktlige punkter, for eksempel skarpe svinger, bakketopper, utkjørsler eller tett vegetasjon.

I alle saker som omhandler barn skal barnets beste være et grunnleggende hensyn når avgjørelser tas, jf. Barnekonvensjonen artikkel 3.

Om en skolevei er særlig farlig, henger nøye sammen med forutsetninger og modning hos det enkelte barn. Aldersinndelingen baserer seg på Trygg Trafikks veileder, som beskriver kjennetegn og forutsetninger i trafikken for den enkelte aldersgruppen. Det er imidlertid viktig å være klar over at det er store individuelle forskjeller mellom barn på samme aldersnivå. En vurdering av om skoleveien er særlig farlig skal resultere i et enkeltvedtak med individuell begrunnelse.

I veilederen beskrives de yngste barna, på 1. – 3. trinn, bl.a. som uerfarne trafikanter med motorikk som ikke er ferdig utviklet. I tillegg er de små av vekst som kan gjøre det vanskelig for dem å se og bli sett av andre trafikanter. Det er ikke å forvente at de tar andre trafikanters perspektiv og de ser derfor ikke hvilke konsekvenser deres atferd kan ha for dem selv og andre. Samtidig kan de være ukonsentrerte i trafikken, spesielt sammen med flere barn.

Elever f.o.m. 4. trinn får gradvis mer og mer erfaring som selvstendige trafikanter og de fleste har god motorikk og kroppsbeherskelse. De kan tolke og dra nytte av det de ser og hører i trafikken, men fremstår ofte som større, mer erfarne og modne enn de egentlig er. De forstår bedre konsekvenser av handlinger, men kan ha mangelfull risikoforståelse.

Ifølge veilederen er elever på ungdomstrinnet mye i trafikken på egenhånd og kan bedømme fart og avstand. De kan konsentrere seg, men de tenker ofte kortsiktig. De kan fortsatt ha mangelfull risikoforståelse og stor tro på egne ferdigheter og usårbarhet.

Følgende hovedprinsipper er lagt til grunn ved vurdering av særlig farlig skolevei:

- På alle strekninger som er vurdert som særlig farlig for definerte aldersgrupper forventes det at elevene skal kunne gå et lite stykke langs veien og/eller krysse til ikke særlig farlig skolevei eller bussholdeplass, når dette er i elevens nærmiljø.
Fv 170 Kompveien har en særbestemmelse og er vurdert som særlig farlig både å gå langs og krysse t.o.m. 5. trinn.
- I tilfeller hvor det finnes alternative veier som er trygge (sti, gårdsvei eller lignende) forutsettes det at disse benyttes hele eller deler av året, dersom ikke avstanden overskrider Opplæringslovens grenser på henholdsvis 2 og 4 km.
- Veier med fartsgrense på 60 km/t og lavere anses vanligvis ikke som særlig farlig skolevei for noen aldersgrupper. Fv 21 med 60-sone nord for skolen på Rømskog defineres som særlig farlig skolevei.
- Fylkesveier med fartsgrense på 80 km/t vurderes som særlig farlig for elever til og med 7. trinn.

Enkelte veier avviker disse grunnprinsippene og vurderes som særlig farlig for bestemte aldersgrupper på bakgrunn av f.eks. høy ÅDT, høy fart og spesielt uoversiktlige eller farlige strekninger.

Enkelte veistrekninger er vurdert til å være vanskeligere å ferdes langs vinterstid, og utløser rett til gratis skoleskyss til bestemte aldersgrupper i vinterhalvåret. Vinterhalvåret er definert som perioden fra og med 1. november til og med 31. mars.

Dersom forhold ved en vei endres må aktuell strekning vurderes på nytt og endres i samsvar med disse retningslinjene og kart over særlig farlig skolevei, som revideres administrativt.

3.2 Kart over særlig farlig skolevei

Som en del av disse retningslinjene er det utarbeidet kart over særlig farlig skolevei for hver skolekrets. Kartene beskriver hvilke bestemmelser som gjelder for veistrekninger som er vurdert som særlig farlige for bestemte aldersgrupper hele eller deler av året.

3.3 Trafikkopplæring og trening

Et kommunalt vedtak om skoleskyss må sees i sammenheng med skolens trafikkopplæring. For at elevene skal ferdes trygt på skoleveien, kreves det god og systematisk trafikkopplæring og trening. Når det innvilges skyss for de første skoleårene, bør det presiseres at både foreldrene og skolen må trene med elevene på de aktuelle utfordringene i trafikken, slik at de er i stand til å mestre dem når skyssen bortfaller.

Kommunen ivaretar sitt ansvar for elevenes trygghet på skoleveien gjennom skolens trafikkopplæring.

Foreldrene har hovedansvaret for trafikkopplæringen av egne barn. Når det innvilges skyss for en begrenset periode, er det svært viktig at det samtidig trenes mye med barna, slik at de er i stand til å ferdes på egenhånd når skyssen bortfaller.

4 Saksgang

Søknad om gratis skoleskyss grunnet særlig farlig skolevei sendes rektor ved den enkelte skole. Søknaden bør inneholde en beskrivelse av de konkrete trafikkforholdene og en begrunnelse for hvorfor skoleveien er særlig farlig for eleven ut fra alder, forutsetninger og eventuelle andre relevante forhold som nedsatt funksjonsevne eller sykdom. Søknaden behandles etter gjeldende retningslinjer.

Vedtak om skyss på grunn av særlig farlig skolevei skal behandles som et enkeltvedtak basert på den enkelte elevs forutsetninger selv om kommunen har utarbeidet retningslinjer med klassifisering av veiene.

Skyssgrensene på kartet er kommunalt målt og dermed ca.-målinger og det er Ruters kontrollmålinger som avgjør om elevene har over eller under 2/4 km skolevei.

Rektor fatter et enkeltvedtak, med individuell begrunnelse, som sendes til foresatte. Foresatte kan klage på vedtaket. Klagen bør begrunnes og inneholde eventuelle nye opplysninger. Klagen sendes til rektor for ny vurdering. Dersom rektor ikke omgjør vedtaket, oversender rektor saken til Statsforvalteren i Oslo og Viken for endelig avgjørelse.